

glasbe, ki smo jo Slovenci do danes še prav malo gojili. Srečna misel, da namerava<sup>1</sup> g. Adamič posvetiti morju šest glasbenih slik, h katerim si je vzel za podlago legendo iz Aškercjevih „Jadranskih bisserov“. Bog daj pri delu veliko uspeha! — Lajovičev samospev s klavirjem „Zunaj na rahlo sapica pih — —“ je skladba, kakor jih piše Lajovic: veleumetna, a obenem tudi izredno težka in to v glasovnem partu — pisana je za sopran — kakor tudi v klavirskem spremljanju (zlasti v prvem delu), in se bodo vsled tega mogli na njej naslajati le prav izbrani glasbeni krogi. Največ težkoč — se mi zdi — prizadeva Lajovic v svojih samospevih proizvajalcem pevcem oz. pevkam s tem, ker tako pogosto menjava tonaliteto. To sicer njemu — skladatelju v doseg bujnejših barv in krepkejših učinkov izvrstno služi, in tudi izvežbanega pianista ne spravi tako brž iz konteksta, a pevkemu grlu je pa vendar kolikortoliko neugodno in tuje. Vendar pa s tem nočem reči, naj Lajovic komponira drugače. Gotovo ima on svoj prav, in ga ne smemo zato trdo prijemati, če komponira primerno svoji izobrazbi in svojim zmožnostim. Vsem, ki se Lajovičevih skladb bojijo, bi svetoval samo to: Nikar Lajovica iz rok! Tudi če ga prav nič ne izvajamo; da ga le študiramo, že to bo za naš velikega pomena. — Mirkov moški zbor „Katica“ je lepo zaokrožena skladba, ki bi res lahko kakor nalašč služila našim društvenim zborom in tudi v koncertnih dvoranah bila na mestu, ko bi le besedilo ne bilo tako neprikladno. Kdor ima namreč še kaj čuta sramežljivosti v sebi, gotovo ne bo maral iti poslušat tako skladbo, kjer se čisto odkrito opeva greh. To je sicer res, da ljubezni in ljubavnih pesmi nihče ne bo spravil s sveta, a tozadevna literatura naj bi bila dostojna. Če že nekateri pesniki ne morejo drugače, kakor da venomer brskajo po blatu, pa naj bi vsaj skladatelji bili toliko modri in izbirični in naj bi ne uglašljali umazanih in pohujšljivih stvari. — Gerbičeva „Mazurka“ je elegantna salonska klavirska skladba s prav živahno vseskoz z ornamentmi prepleteno melodijo. Gerbič jo

<sup>1</sup> Glej „Nove Akorde“ X, 1. str. 12 (Naše skladbe).

je zložil gotovo pod vplivom poljske glasbe, ki jo je imel priliko natančneje spoznavati za časa svojega bivanja med Poljaki. — Adamičeve otroške pesmi: „Izza gor“, „Je pač zima“ in „Solncece“ bodo prav tečna hrana za otroke, pa tudi odraslim ne bodo škodile, če si jih bodo semtertja malo privoščili. — Pavčičev mešani zbor „Kaj ve misli?“ je zelo originalna moderna skladba z naravno se razvijajočo melodijo, izbranimi in jako polnoglasnimi harmonijami; v ritmičnem oziru lepo kontrastirata prvi mirni del in hitrejši drugi, kjer prinesejo pred koncem zlasti triole obilo življenja v skladbo. Ker pa tudi ta skladba opeva meseno naslodo, jo — četudi v glasbenem oziru izborna — za praktično uporabo ni mogoče priporočati.

Posebno bogata je vsebina književne priloge, ki podaja sledeče: Deset let „Novih Akordov“. — Dr. Gojmir Krek: Še enkrat Jenkov „Naprej“. Hkrati donesek k nalogam glasbene zgodovine. — Fran Gerbič: Moj prvi javni: „prima vista“. Črtica iz mojega življenja. — Emil Adamič: Narodna pesem na koncertnem odru. — Koncerti. — Muzikalne in knjižne novosti. — Glasbena društva. — Slovanski glasbeni svet. — Naše skladbe. — Izza tujih odrov. — Odmevi iz koncertne dvorane. — S knjižne mize in iz muzikalne mape. — Umetnikov življenje in stremenje. — Pêle-mêle. — Listnica uredništva.

Stanko Premrl.

Anton Foerster: **10 evharističnih pesmi** za mešani zbor. Op. 112. V Ljubljani 1911. Založila in prodaja Kat. Bukvarna. Cena partituri in štirim glasovom K 3.50, glasovi brez partiture po 40 vin.

Anton Foerster: **12 Pangue lingua — Tantum ergo — Genitori** za mešani zbor. V Ljubljani 1911. Založila in prodaja Kat. Bukvarna. Cena partituri K 1.80, posamni glasovi po 50 vin.

Obe zbirki našega glasbenega Nestorja sta v vsakem oziru vzorni. Prva podaja iskrenoobčutene slovenske cerkvene pesmi v čast Jezusu v presv. Rešnjem Telesu, druga pa krepke in izvečine zelo umetno zložene latinske himne na besedilo „Pangue lingua“, oz. „Tantum ergo“ in „Genitori“. S. P.

## Mladim literatom.

### III.

Po najpotrebnejšem uvodu (I. in II.) pridite sedaj na reto in rešete vi, mladi pesniki, ki ste nam poslali svoje prvence v oceno. Po tistem, kar smo povedali v I. številki (o Koljcovu), nimamo kar nič strahu, da bi z neugodno kritiko v kakšnem mladem talentu zamorili pesniško stvarjanje, ker tak plamen, če je pristen, se da sicer za nekaj časa zakriti, potlačiti, toda tem huje butne prejalislej na dan.

Odgovarjati hočemo po redu, kakor so nam prišle pesnitve.

Zorislav v Mariboru. — Poslali ste nam osem pesmic. Čitali smo jih z jako mešanimi čuvstvi, čitali celo večkrat, da bi izrekli o njih pravično sodbo. V eni opevate naravo, v treh srečo in nesrečo ljubezni, v ostalih ideale mladosti. Denimo sem prvo, kjer opevate zefir in solnce in jutro in dan; naslovili ste jo:

### Jutro.

Zašumél zefir	Solnce pa vrh gor
je preko polj,	se je ozrlo nanj
ko rodila bi	in zefir vesel
ga težka, težka bol...	zašumél je dan...

Ali veste, da je zefir zapaden veter? In dan se rodi na vzhodu, kajne? Je li torej upravičeno reči: zefir je zašumél (t. j. prinesel) dan? — Tudi mi ni jasno, kako si zefir predstavljate, ker pravite: vesel je zašumel; si ga li mislite kot mladeniča, vedrega obličja, nosečega v prtu cvetlice in sadeže, kakor so si ga mislili grški kiparji? Pesmica ima pa še eno hibo: nedostaja ji ritma, ki je bistven pogoj vezane besede. V prvi kitici namreč se menjavata anapest in jamb, v drugi nam pa kar naenkrat udarijo na uho (1. in 3. vrstica) troheji! Ali povsod rastoči — ali povsod padajoči ritem, vse skupaj pa ne gre. — Vprašal bi Vas še, čemu

segate po tujem zefirju? Po mojem mnenju bi moral za rabo takih učenih, tujih izrazov tičati vzrok v vsebini pesmice; tako n. pr. ima tudi slavni ruski pesnik A. S. Puškin neko pesem o zefirju, ki se začinja tako-le:

Lehak zefir  
pihlja nemir,  
Šumi,  
beži  
Gvadalkvivr... (Ruska antolog. str. 37).

A s to pesmijo nas pesnik s tem tujim, zapadni veter zna- nečim izrazom vodi tudi zares v tuje kraje, tja v deželo špansko, na daljni zapad, kjer je domovina zefirja. Vkljub vsem hibam in očitkom pa Vam moram priznati, da Vaša kratka pesmica ni brez neke globoke misli.

Poslali ste nam tudi tri erotične pesmice, izmed katerih se Vam samim, kakor pišete, zdi najboljša

#### Tragika:

Plamena v srcu ne pozná,  
povsod ga spremlja terna...  
in duša njega trepeta  
črne noči objema...

Takó mu je, ko da je meč  
mu v srce vsekalo rano...  
ko hipno plamen, prej goreč,  
umrl je smrt — neznano...

Črni obup nesrečno zaljubljenega nam hočete slikati, kajne? V duši je tema, objema jo črna noč — ta misel seveda ni nova; odkar jo je Prešeren pri nas izrekal:

Kdo zna  
Noč temno razjasnit', ki tare duhá!

je bila prenavljana že nešteto krat. In prav tako je že vsakdanja primera: ljubezen — plamen. In kaj ste Vi napravili iz teh dveh misli? V drugi kitici požete, da je nasrečnež imel v srcu plamen, ki je pa umrl, v prvi kitici pa trdite, da plamena ne pozna. Ni li to protislovje? Pa mi porečete: Plamena v srcu ne pozná — pomeni tukaj: plamena (t. j. ljubezni) nima več v srcu! Nato Vam odgovarjam: še preveč ga ima! A ker ne najde odmeva, zato je tako obupan. Tako uči vsakdanja izkušnja, pa tudi dušeslovje. In isto Vi sami potrjujete, pojoč, da je siromak dobil rano, kar ima v pesniškem jeziku čisto določen pomen. In potemtakem je seveda tudi napačno, da je plamen umrl, in pa še hipno, dočim v resnici počasi umira, in smrti (boljši bi bil genetiv!) neznane, ko vendar dobro veste, kakšne. Tudi ni dobro brez potrebe kopiciti pesniške podobe: plamen in noč na eni, meč in rana na drugi strani; ena bi zadostovala. Kar je torej v pesmici lepega, ni Vaše, kar pa je Vašega, ni resnično. Treba bolje premisliti!

Z erotičnimi pesmimi me torej niste pridobili; pač pa nekam zamišljen gledam v naslednji dve: V mladosti —

V zimi. Zdi se mi, da tli v njih sveta iskra, a še globoko zakopana v pepelu. V prvi požete tako-le:

Odkrij pred jutrom se, mladenič,  
mladost — to jutro je;  
na čelo roko: to so ognji,  
ki krog drvé...

In idealov sto hiti,  
mladenič pa je sam...  
To je mladost, to njena kri,  
tāk gre se z jutra v dan.

Razlagati, da jutro pomeni zorno mladost, to je — proza; ognji, ki krog drvé — no, to bi še slo; a prav močno je prisiljen kontrast med stotino idealov in mladeničem, ki je sam. — Izmed vseh pa meni najbolj ugaja naslednja:

V zimi.

„Tam zunaj smrt, tam zunaj mraz,  
a v srcu smrti ni...  
Mi mladi smo in kakor blisk  
žarijo nam oči...“

A blisk, kje si, da videl bi  
tvoj ogenj, tvoj bi žar? —  
Po polju stopa tih in nem  
mladenič, naš sanjar...

Da ni nekaj prehudih reminiscenc iz Zupančiča (zlasti iz Pesmi mladine), bi jo bili natisnili spredaj.

V pismu na uredništvo pišete: „Nekaj ljubim — vztrajnost. Vztrajati v svojih naklepih, vztrajati v svojih idealih in ciljih!“ Dobro! Postanite naš sotrudnik!

G. X. v Gradcu. — V Vaši pesmi: Slovo je nekaj čuvstva, a poezije bore malo. Studirat greste na univerzo in treba se ločiti od domače vasi, od zelenega hriba nad njo in bistre vode, ki teče skoz vas, in od domače hiše, od očeta, matere in — ptičice v kletki.

Pač ti še zjutraj pela boš,  
budila mene pa ne boš,  
jaz daleč tam bom za gorami...

Fant, ki gre prvič v veliko mesto, vriska od veselja, ker se mu odpira nov svet; Vi pa — prisiljeno žalujete.

Nikdo ne pojde z mano,  
z menoj na pot neznano —

požete Vi, a narodni pevec, ubog rokodelec, je korajžno zapel:

Noben drug ne pojde z mano  
kakor drobne ptičice!

Takisto nima prav nobene pesniške cene: Gozdu; čudim se pa, da niti slovenske slovnice ne znate — n. pr.:

Tu v hosti tej zeleni  
svetá ni šum nobeni...

Brrr!

Bit hočeš poet in ti pretežkó  
slovensko poznati je slovnico?! D.

## To in ono.

### Koncert „Glasbene Matice“.

Koncert dne 5. februarja je bil zopet — kakor zadnje čase sploh — deloma vokalnega, deloma instrumentalnega značaja. Vokalni del so tvorile izvirne slovenske skladbe,

večinoma mešani in moški zbori novejšega datuma. Naša glasbena literatura obsega danes poleg zborov — hvala Bogu — tudi že mnogo drugih različnih skladb, na primer: samospjevov s klavirjem, klavirskih skladb, tudi nekaj orkestralnih del; a v kompoziciji zborov a capella smo do danes